

א) לקמן קט' ג) נלתי
עמ"ל, א) עש"נ, ט) ז"ל
שכתב, ט) ז"ל לטובה
ז) ז"ל לטובה,

תורה אור השלם
1 והארץ לא תקבר
לצמחת פי לי הארץ פי
גרם ותשבים אתם
עמ"ל: ויקרא כה כג

השובר את האומנין פרק ששי בבא מציעא עמ"ל

עין משפט
נר מצוה

לרכוּב שאני. שמא תפול תחתיו בגשר או שתשליכנו בלחת הפחמים: ואין לו עליו. אין לשובר על המשכיר: אלא סרעומת. שהשכיר לו חמור כחושה: דשיב למיגר. מוילא חמור אחר כאן לשכור: אם יש בדמים. של נבילה: ליקח. זו חמור כל שהוא: יקח. וישלים

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.

דברי ר"ש בן אלעזר שהיה ר"ש בן אלעזר אומר אם בדרך הילוכה נישלה אומר לו הרי שלך לפניך ואם לא חייב להעמיד לו חמור ומי מצית מוקמת לה כר"ש בן אלעזר והא קתני רישא השובר את החמור והבריקה או שגשתתה אומר לו הרי שלך לפניך ואילו ר"ש בן אלעזר אמר השובר את החמור לרכוב עליה והבריקה או שגשתתה חייב להעמיד לו חמור אמר רבה בר רב הונא לרכוב עליה שאני אומר רב פפא יוכלי וזוכית כלרכוב עליה דמי אמר רבה בר רב הונא אמר רב יהושבר את החמור לרכוב עליה ומתה לו בחצי הדרך נותן לו שכרו של חצי הדרך ואין לו עליו אלא תרעומת היכי דמי אי דשכיח לאגורי תרעומת מאי עבידתיה אי דלא שכיח לאגורי אגרא בעי למיתב ליה לעולם דלא שכיח לאגורי ומשום דאמר ליה אילו בעית למיתי עד הכא לאו אגרא בעית למיתב היכי דמי אי דא"ל חמור אתם יהא חייב להעמיד לו חמור אחר אי דא"ל חמור זה האם יש בדמיה ליקח יקח לא צריכא בשאין בדמיה ליקח אם יש בדמיה לשובר ישכור רב לטעמיה דאמר רב לא מכלינן קרנא דאתמר השובר את החמור ומתה לו בחצי הדרך אמר רב אם יש בדמיה ליקח יקח לשכור אל ישכור ושמאל אמר יאף לשכור ישכור במאי קמיפלגי רב סבר לא מכלינן קרנא ושמאל סבר מכלינן קרנא מיתיבי יבש האילן או נקצינ שניהם אסורין בו כיצד יעשה ילקח בו קרקע והוא אוכל פירות והא הכא כיון דכי מטוי יובל קא הדרא ארעא למרה וקא כליא קרנא הכא במאי עסקינן דובין ליה לשתין שניין דאמר רב חסדא אמר רב קטינא מנין למוכר שדהו לששים שנה ישאינה חוזרת ביובל שנאמר והארץ לא תמכר לצמיתות מי שאין שם יובל נצממת יש שם יובל אינה נצממת וצממת סוף סוף לבי מטוי שיתין שניין קא הדרא ארעא למרה וקא כליא קרנא אלא הכא במאי עסקינן בזמן שאין היובל נוהג ה"ג מסתברא דאי סלקא דעתך בזמן שהיובל נוהג ומכלינן קרנא נצלחיה לציבי ונשקליה אי משום הא

לרכוּב שאני. שמא תפול תחתיו בגשר או שתשליכנו בלחת הפחמים: ואין לו עליו. אין לשובר על המשכיר: אלא סרעומת. שהשכיר לו חמור כחושה: דשיב למיגר. מוילא חמור אחר כאן לשכור: אם יש בדמים. של נבילה: ליקח. זו חמור כל שהוא: יקח. וישלים

לרכוב עליה והבריקה או שגשתתה חייב להעמיד לו חמור אמר רבה בר רב הונא לרכוב עליה שאני אומר רב פפא יוכלי וזוכית כלרכוב עליה דמי אמר רבה בר רב הונא אמר רב יהושבר את החמור לרכוב עליה ומתה לו בחצי הדרך נותן לו שכרו של חצי הדרך ואין לו עליו אלא תרעומת היכי דמי אי דשכיח לאגורי תרעומת מאי עבידתיה אי דלא שכיח לאגורי אגרא בעי למיתב ליה לעולם דלא שכיח לאגורי ומשום דאמר ליה אילו בעית למיתי עד הכא לאו אגרא בעית למיתב היכי דמי אי דא"ל חמור אתם יהא חייב להעמיד לו חמור אחר אי דא"ל חמור זה האם יש בדמיה ליקח יקח לא צריכא בשאין בדמיה לשובר ישכור רב לטעמיה דאמר רב לא מכלינן קרנא דאתמר השובר את החמור ומתה לו בחצי הדרך אמר רב אם יש בדמיה ליקח יקח לשכור אל ישכור ושמאל אמר יאף לשכור ישכור במאי קמיפלגי רב סבר לא מכלינן קרנא ושמאל סבר מכלינן קרנא מיתיבי יבש האילן או נקצינ שניהם אסורין בו כיצד יעשה ילקח בו קרקע והוא אוכל פירות והא הכא כיון דכי מטוי יובל קא הדרא ארעא למרה וקא כליא קרנא הכא במאי עסקינן דובין ליה לשתין שניין דאמר רב חסדא אמר רב קטינא מנין למוכר שדהו לששים שנה ישאינה חוזרת ביובל שנאמר והארץ לא תמכר לצמיתות מי שאין שם יובל נצממת יש שם יובל אינה נצממת וצממת סוף סוף לבי מטוי שיתין שניין קא הדרא ארעא למרה וקא כליא קרנא אלא הכא במאי עסקינן בזמן שאין היובל נוהג ה"ג מסתברא דאי סלקא דעתך בזמן שהיובל נוהג ומכלינן קרנא נצלחיה לציבי ונשקליה אי משום הא

לא קשיא זמנין דשלמו שני משכנתא מקמי יובל אי נמי דמטוי ליה זווי ופריק לה ארבע וחמש שניין מקמי יובל ת"ר השובר את הספינה וטבעה לה בחצי הדרך ר' נתן אומר האם נתן לא יטול ואם לא נתן לא יתן היכי דמי אילימא בספינה זו ויין סתם אם נתן אמאי לא יטול וינימא ליה הב לי ספינתא דאנא מיייתניא חמרא אלא בספינה סתם ויין זה אם לא נתן אמאי לא יתן

אמאי בספינה סתם ויין זה אם לא נתן אמאי לא יתן אלא בספינה סתם ויין זה אם לא נתן אמאי לא יתן יטול אלא אפילו לא נתן יש לו לתת כל השכירות שהרי קנה המשכיר כל השכירות צמיכת השובר את הספינה כיון שזוהי המשכיר לקיים תנאו או אפילו בלא משיכה כיון שמשכיר יכול לקיים תנאו ושובר אינו יכול לקיים אי"כ מולו גרס והוי כחורו צו ויתן לו מחצי הדרך שלא הלק כפועל בטול וקשה דאמאי יתן לו כלל מחצי הדרך שלא הלק אפילו כפועל בטול כיון שאיעבו אונס הא אמרינן לעיל (דף ע"ב) היכא דהשובר אונס דאתא מיטרא דא"ל להשקותה דהוי פסידא דפועלים ומשמע לעיל דכל אונס שאיעבו לבעה"ב שלא היה לו לידע יותר מן הפועלים הוי פסידא דפועלים והכא נמי על כרחך פריק שיתן אפילו שכר חצי הדרך שלא הלק מדינתא ליה הא דקתני אם נתן לא יטול דמשמע אם נתן כל שכרו לא יטול כלל ומירך ריבין דלעיל שהפועלים לא אצדו כלום רק שנתבטלו אין נותן להם כלום אבל הכא שהמשכיר הפסיד פשיטתו כפועל בטול מיהא לא יתן כולל:

מר א ב מ"י פ"ה מהל' שכירות ה"א ועי' בהשגות ובמ"מ סג' עש"ן פט טו"ש"ע ח"מ קי' ע" סעיף ב'
ב' ה ג מ"י ש"ס הלכה ג ובמנין משנה טו"ש"ע ש"ס סעיף ב'
מו ד מ"י ש"ס טו"ש"ע ש"ס סעיף ב'
ז ה ו מ"י ש"ס טו"ש"ע ש"ס סעיף ב'
ח ו מ"י פ"ה מהל' שמיטה ויובל הלכה ג סג' ל"ד ע"ה'
ט מ"י פ"ה מהל' שכירות הלכה ג סג' עש"ן פט טו"ש"ע ח"מ קי' ע"ה'
י ט מ"י ש"ס טו"ש"ע סעיף ב'

מ"מ נפקא מינה ללוה דלא לילח לצידי דזמנין דשלמי ימי משכנתא מקמי דלמטייה יובל או איתרמי ליה זחי ופריק ואכיל תרתי או תלת שנין קמי יובל אבל לבד דאמר לא מכלינן ליה קרנא קשה ליה דמ"מ כליא קרנא כיון שלבסוף לא תשאר הקרקע ביד הלוה: במוכר שדהו אם שנה. קס"ד כיון דזמן ארוך כ"כ מכל לו לא תשיב כליא קרנא:

אילימא ביין סתם ובספינה זו אם נתן אמאי לא יטול י"מ ל"ה הב לי ספינתך ואנא מיייתניא חמרא. לא מניציעא אס לא נתן שלא יתן דקתני אלא אפילו אם נתן כבר יחזור ויטול כיון שזה יכול להביא יין והמשכיר אינו יכול להביא ספינה זו שהתנה ולא דמי להא דאמר לעיל אילו עד הכא בעית למייתי כו' דהתם מהני ליה שיוכל בקל להשכיר מכאן עד מקום שירצה או למכור אם סחורה כדפרישית לעיל אבל הכא לא שייך למימר הכי שהיין נטבע ומה ישכור אבל אין לפרש דהכי פריק אמאי לא יטול שכר חצי הדרך שלא הלק עדיין אבל שכר חצי הדרך שכבר הלק יחא ליה שלא יטול דא"כ הא דקתני אם לא נתן לא יתן דמשמע שלא יתן כלל אפילו שכר חצי הדרך ה"ל ללקטוי אמאי לא יתן כלל:

אמאי בספינה סתם ויין זה אם לא נתן אמאי לא יתן אמאי בספינה סתם ויין זה אם לא נתן אמאי לא יתן יטול אלא אפילו לא נתן יש לו לתת כל השכירות שהרי קנה המשכיר כל השכירות צמיכת השובר את הספינה כיון שזוהי המשכיר לקיים תנאו או אפילו בלא משיכה כיון שמשכיר יכול לקיים תנאו ושובר אינו יכול לקיים אי"כ מולו גרס והוי כחורו צו ויתן לו מחצי הדרך שלא הלק כפועל בטול וקשה דאמאי יתן לו כלל מחצי הדרך שלא הלק אפילו כפועל בטול כיון שאיעבו אונס הא אמרינן לעיל (דף ע"ב) היכא דהשובר אונס דאתא מיטרא דא"ל להשקותה דהוי פסידא דפועלים ומשמע לעיל דכל אונס שאיעבו לבעה"ב שלא היה לו לידע יותר מן הפועלים הוי פסידא דפועלים והכא נמי על כרחך פריק שיתן אפילו שכר חצי הדרך שלא הלק מדינתא ליה הא דקתני אם נתן לא יטול דמשמע אם נתן כל שכרו לא יטול כלל ומירך ריבין דלעיל שהפועלים לא אצדו כלום רק שנתבטלו אין נותן להם כלום אבל הכא שהמשכיר הפסיד פשיטתו כפועל בטול מיהא לא יתן כולל: